

Tako je govorio Sudac

Autor Administrator

Iz

knjige: Zlatko Sudac - Razgovori, Dunja Ujeviæ

...Nijedna vjera ne uèi:

ubij, ukradi, laži, prevari. Ni jedna. Vjera je nadogradnja moralnog i etiènog.
A fun-dament, baza je moral. Ljudi koji nisu vjernici ili su bilo koje vjere i
imaju tu moralnu bazu, oni su spašeni po milosti Božjoj. Njihova djela ne mogu
biti nemoralna, jer oni su moralni...

O

umjetnosti

...Umjetnost

je prizemljeni komadiæ Neba. - Jer nije umjetnost sve što se danas propagira
kao umjetnost. Mnoge stvari su perverzija, a ne umjetnost. Došli smo danas
dotle da ispitujemo i granice umjetnosti. Može se postaviti i pitanje
moralnosti i etike u umjetnosti danas. Svako vrijeme raða svoju umjetnost. Tako
i ovo naše. Umjetnost koja izgrađuje, koja pokušava prizemljiti malo Neba, to
je po meni prava umjetnost. Sve ostalo za mene je kiè i perverzija.

Da,

ali koji imaju svoju etabliranost, svoju propagandu, svoju publiku. Koliko to
govori o današnjoj estetici života i o vremenu opæenito.

Ja bih to

ovako povezao. Ljudi su danas absolutno veæ siti svega, pa se i umjetnost
ponekad pretvori u perverzni ekshibicionizam. Uzmimo, na primjer, performans

gdje autorica oslikava situaciju na Balkanu tako što na scenu izlaže hrpu krvavih kostiju. Pitanje je da li je ona tim performansom htjela pokazati patnje jednoga Balkana i Domovinskog rata, ili je to stvar ekshibicionizma i vlastitih perverznih nastrojenja u životu. Tako da je to vrlo diskutabilno. Ali, za mene je prije svega pitanje – kakvu je poruku ona poslala u srca ljudi koji su to gledali? Poruku nade, mira, suživota? Ne, nego poruku totalnog ludila. To je izrièaj bolesti ljudske naravi. Potpuni poremaæaj duhovne snage.

Vjeruješ
li da su se najveæee stvari u umjetnosti veæ dogodile?

Dogodile
su se i dogaðaju se kroz najveæeu patnju i u tišini. U tišini i u patnji su se vrhunske stvari dogaðale i dogaðaju se.

Može
li se ponovo dogoditi neki Beethoven, Shaekspeare, Bach, Van Gogh?

Mislim da
može, ali ponavljam, opeèaæen vremenom u kojem živimo. Ima danas vrhunskih slikara, glazbenika... Da, mislim da može, ali, što idemo dalje, sve rjeðe i rjeðe. Ali se može. Danas je sve institucionalizirano. Jedan Mozart – bi li on glatko prošao na Akademiji? Pitanje je tko radi na akademijama i što od genijalnog djeteta naprave za vrijeme studija.ime mu sve dušu hrane. Tako da je sve to jako kompleksno...

O
dvoliènosti, licemjerju..

Dihotomija
ponašanja. Radeæi s mladima vidim da oni to primjeæuju kod svojih roditelja, pa im to veæ postaje naèin na koji shvaæaju vrijeme u kojem živimo. Vide to kod roditelja, ali vide to kod svih. Od politièara na dalje. I stoga se onda raða prikrivena agresivnost ili bunt, jer – nema smisla slušati starje kad jedno govore, a drugo rade. Tu nisu samo roditelji, nego apsolutno sve strukture društva.

Ali
roditeljska ljubav i na druge naèine može poæi u krivo?

Može ako

je posesivna, ako je iz straha. Pitanje je koliko govorimo o pravoj ljubavi.
Može, može iæi u krivo zbog prevelike skrbi za djecu. Može iæi i do toga dase
dijete razboli. Ali onda više ne govorimo o ljubavi, nego o pomanjkanju ljubavi
i povjerenja u Boga. Jer, to nije moje dijete, nego dijete koje mi je Bog dao. U
jednom zdravom odgoju, ako su roditelji sigurni što je za dijete dobro, onda su
pozvani da mole Boga da se to doista za njihovo dijete i ostvari. Da, dijete ne
zna što je dobro za njega. Roditelji to znaju. Ako nije tako, onda èemu odgoj? Ima roditelja koji upadaju u zamku
pa kažu: ja
neæeu krstiti svoje dijete dok ne postane odraslo, punoljetno i samostalno, pa
neka samo odluèi. To je totalno krivo. Zašto ga onda uèe hodati? Pustite ga
neka ide èetveronoške, pa kad odraste, neka samo odluèi hoæe li stati na dvije
noge. Mi smo dužni kao odrasli ljudi iskustvo svojega života dati svom djetetu,
a ono, kad odraste, može iæi svojim putem. Ali, mi smo mu dužni pružiti odgoj.
Pogotovo kada se govori o vjerskom, kršæanskom odgoju. Zato se djeca uvijek
krste u vjeri roditelji. To znaèi da roditelji
koji tako ne postupaju ili nemaju dovoljno vjere, ili žele prebaciti
odgovornost na dijete koje još nije u stanju odluèivati. Pa kad bude odraslo,
neka odluèi samo. OK. Onda ih ne šaljimo u školu. Pustimo ih da postanu odrasli
pa neka odluèe hoæe li u školu.

U

prièu o teretu sjeæanja i prošlosti spada i tema o kojoj se èesto govori – o
opasnostima od kajanja. Što je u tome opasno?

Ništa na

ovome svijetu nije tako lako kao zadobiti oproštenje od Boga. Dakle, Bog je
spremniji dati nama oproštenje nego što smo ga mi spremni primiti. Problem
nikada nije u Bogu. Problem je uvijek u nama ljudima. Prvi problem je taj što
ne mogu sebe prihvati. Ne mogu oprostiti sebi. Ne mogu sebe zavoljeti. U
koliziji sam sam sa sobom. Stalno se grizem zbog grijeha. Prošlost! Stalno
živim u nekim prošlim ranama, Jer sam ovo, jer sam ono. Mrzim sebe. Ako ne mogu sebi oprostiti, kako mogu
oprostiti bližnjemu, Bogu? Kako mogu osjetiti da mi Bog oprašta? Neki koji ne
mogu oprostiti sebi misle da osjeæaju da im Bog ne oprašta. Ne. To ostaje samo
na razini mišljenja. Forma mentis. Ali nije zahvatilo srce, jer, da jest, èovjek
bi klicao od radosti. To je onda obraæenje. Novi èovjek se raða. Moraš stvoriti
uvjete da bi milost Božja uhvatila tvoje srce. A to znaèi da moraš oprostiti na
trima razinama. Prvo, oprostiti sebi, prihvati sebe, zavoljeti sebe. Ma što
god da sam u životu uèeinio, jer me Bog ljubi. Vražja
je zamka uvjeriti èovjeka da nije dostojan Boga. Pa se neki katolici pre-tvore
u vjeèene kajatelje. Kukaju, plaèu, umjesto da sebi oproste, jer ih Bog ljubi. Kakve
žrtve ljudi na koljenima rade! Ovo, ono! Ja to ne ismijavam, ako to rade iz pravih
poriva u duši. Ali mnogi to èine da bi kažnjavali sami sebe. Ono psihološko,
autodestruktivno, zbog nekih grijeha
prošlosti ispaštaju pred Bogom. Ne mogu ja sam sebe otkupiti pred Bogom, jer me
je Krist otkzpio na križu prije dva tisuæleæea. Ja moram samo postati svjestan
da sam Božji. Da mi je sve oprošteno. Da bih to mogao zaæivjeti, moram moæi
sebi opraštati. To je prvo. Drugo je - znati oprostiti bližnjemu. A treæe,
oprostiti i Bogu, jer mnogi su i na Boga ljuti. Na primjer - zašto baš moje dijete umire od leukemije?

Po
vjeri se živi ili ne živi. Može li se uopće živjeti agnostički?

Ne može.

Može; živjeti, ali kako? Tako da sve stavlja; u isti ko; to od toga živi;? Opet živi; neki svoj individualizam. To je ravn put k samoæi, praznini, i u konaènici - k oèaju. Relativizam, a on vodi nužno k praznini i oèaju. To je samoæa ovoga dru;ta. Rak-rana na osobnoj razini. A globalno je samo odjek osobne razine. Agnosticizam i ateizam su duhovni pojam za materija-lizam.

Prakticiranje materijalistickog stila života. Uživaj, uživaj, uživaj. Dokle?

Srce ostaje prazno. Istro;eno. Ono ;to radim, ma ;to god to bilo, mora me dubinski èiniti sretnim. Ne privremeno, veæ fundamentalno. Kada je ono temeljno, sreæa, mir, ono dubinski u meni zadovoljeno, onda je to ;to èinim ispravno. To u meni je garancija, potvrda, da je to ;to èinim u redu. Kad tako radim, nisam agnostik, sigurno. Nisam materija-list. Sve to ispražnjuje du;u i dugoroèeno èini èovjeka praznim, oèajnim. A Krist ne ostavlja èovjeka u oèaju.

...;to
nam je èiniti?

Svijetje

veæ spa;en. Sada se vodi borba za pojedinaèene ljudske du;e. Što èiniti? To da svatko od nas autentièno živi Boga. A, ako veæ nije vjernik, onda neka bude normalna, zdrava, prirodna osoba. Moralna i etièna. Jer, nema normalnog bez moralne i etike. Inaèe je zlo. Ja æeu uèiniti svoje, iskreno, po du;u. Ti svoje. Onaj svoje. Mi koji smo vjernici, kojima je dano to. Sveæenici su tu jako odgovorni, jer im je vi;e dano. Biskupi jo;vi;e. Jedan predsjednik države ima puno veæu odgovornost po tom pitanju nego jedan radnik u tvornici. Ali svatko, ako veæ nema vjere, neka se drži moralne i etike. Da ne izrabljuje radnika, da sirotinja ne skapava na cesti, da djeca imaju pristojan dom i odgoj. Nijedna vjera ne uèi: ubij, ukradi, laži, prevari. Ni jedna. Vjera je nadogradnja moralnog i etiènog. A fun-dament, baza je moral. Ljudi koji nisu vjernici ili su bilo koje vjere i imaju tu moralnu bazu, oni su spa;eni po milosti Božjoj. Njihova djela ne mogu biti nemoralna, jer oni su moralni. Ovaj život ne vrijedi ni;ta ako nije polog onog života. Ne vrijedi ni;ta. Ako te ovaj život ne usmjerava prema onom životu, pa i ako cijeli svijet dobije;, izgubio si sve.

O
drugim vjerama, drugima...

Ja

blagoslivljam sve ljude na svijetu. Pa zar da vjera bude ta koja æe rušiti odnose među ljudima? Želim reæi ovo: dragi moji muslimani, budisti, hinduisti, dragi svi vi koji ne isповijedate Isusa Krista onako kako ga isповijedam ja, katolièki sveæenik. Hvala vam od sveg srca na svoj duhovnoj, kulturnoj i civilizacijskoj tekovini koju ste darovali èovjeèanstvu i nama, ljudima ovoga vremena. Svi smo mi samo sinovi i kæeri èežnje istinskog života srca. Èežnje onog istinskog života sa samim sobom, s èovjekom i s Onim koji nam je dao da postojimo. Sve dobro dogaða se kroz èovjeka. Dajmo jedni drugima tu istinu života. Dajmo jedni drugima srce. Nadiòimo svaku razlièitost tako što æemo uèiti od nje. Ne postavljajmo uvjete jedni drugima. Ne tražim da TI budeš JA da bih te prihvatio. Dajmo jedni drugima ljubav, živeæi upravo tu originalnost sebe sada. Istina svakog èovjeka je Istina Èovjeka u Èovjeku i boravi u kuæi buduænosti koja æe toliko biti naša koliko istinski dopustimo da se èežnje i snovi maloga èovjeka uistinu ostvare. Nema buduænosti u životu koji ide unatrag, niti u onom životu koji ostaje na juèer. Neka nas èovjeènost, hrabrost, sloboda duha, meðusobno poštovanje i ljubav vode naprijed, kako bi SUTRA bilo blagoslovljeno.